

PELEGRINATGES AL SEGLE XXI. L'APLEC DE SANT ISCLE A COLLSEROLA

Raquel Brunat Regueira

rbrunat@xtec.cat

Universitat de Barcelona

Pelegrinatge: Viatge que es fa per motius religiosos a un lloc que es considera sagrat¹. Els motius d'aquest viatge poden ser diversos en funció de les creences: mostrar respecte a la divinitat, purificar les ànimes, demanar favors "miraculosos" o senzillament per qüestions turístiques.

El cas és que contínuament milions de persones arreu del món es desplacen des de llocs ben diferents tenint el fet religiós com a teló de fons. Pensem en diferents escenaris arreu del món: Kumb Mela i Varanasi (a la Índia), Parshupatinath i Lumbini (al Nepal), Mashad a l'Iran, i també la Meca a l'Arabia Saudí, al santuari de Lourdes o el de Fàtima (a França), o el mateix monestir de Montserrat prop de Barcelona..i també rutes com el camí de Santiago o el camí Shikoku al Japó. Més enllà de creences i rituals, hi ha factors socioeconòmics i culturals que ens ajuden a entendre aquests fenòmens, però tots tenen en comú la pràctica d'un desplaçament que obliga ritualment a acudir a un determinat indret considerat sagrat per una comunitat.

En aquesta comunicació s'atén un tipus específic de romiatge: aquell en el que punt de reunió apareix situat en l'exterior de la retícula urbana, de manera que el moviment que es produeix manifesta un sentit d'incursió envers un punt significatiu inscrit a la natura o l'exterior circumdant. Es tracta d'autèntiques incursions «civilitzadores», per així dir-ho, que tenen la funció simbòlica d'indicar una mena de «colonització» o presa de possessió per part d'una determinada comunitat d'un lloc en què ja hi havia destacada alguna marca simbòlica significativa per a ella. La mecànica seria aleshores la que es pot verificar en les romeries tradicionals a l'entorn de Barcelona, com la que anualment se celebra des del barri de Gràcia i amb destí a l'ermita de Sant Medir, a la serra de Collserola, per celebrar un aplec. O la que es fa el 16 de juliol amb motiu de la Mare de Deu del Carme, quan la imatge de la santa és treta de la seva capella a la Comandancia de Marina per a presidir un recorregut per les aigües del port.

Es pren com a referent empíric l'aplec de Sant Iscle, a la serra de Collserola i a l'antiga església romànica de Sant Iscle i Santa Victòria de les Feixes de Cerdanyola del Vallès, que se celebra el tercer diumenge de novembre.

¹ © TERMCAT, Centre de Terminologia